

Hilda Raiskio os. Kalliomäen elämäntarinaa

Tämä dokumentti siksi etten usko monenkaan Raiskion sukuhaaraan nykyisellään kuluvalle olevan paljoakaan tietoa Hilda ja Erland Raiskion alkuvaiheista, esimerkiksi miksi ja miten alkuperäinen Honkaluoman nimi on muuttunut Raiskioksi, tämä on osa identiteettiämme.

Esiin tulevat tiedot osittain perustuvat kirjallisiin dokumentteihin joita on löytynyt vanhan Raiskion kätköistä Honkajoelta, ja osittain perustuen kerrottuihin tarinoihin.

Dokumentit on käsin kirjoitettuja ja vaikealukuisia, näin ollen on jäänyt hyvin paljon asioita arvailunvaraan, joita yhdessä veljeni kanssa käydyissä keskusteluissa olemme koettaneet saada johonkin järjestykseen niin tapahtumien kuin ajankohtien ja -järjestyksen yhteensovittamisessa.

Dokumentit sisältävät kauppakirjoja, käräjäoikeuden pöytäkirjoja, lohkomiskirjoja, laihuuduspöytäkirjoja, velkakirjoja, sukuuuttelo (Mikko ja Annastiina Kalliomäki), perunkirja ym mielenkiintoista historiikkaa aina 1800-luvun loppupuolelta ja pääosin 1900-luvun alkuvuosista. Asioiden sekavuutta varmasti on vielä sotkenut ajankohta jossa on eletty, sisällissodan aika 1917-18 ja torpparilain lopettamisen aika 1918.

Koska asiakirjojen käsin kirjoitettu asu on joiltain osin varsin epäselvää, vanhalla murteella ja lakitekstimuodolla kirjoitettuja niin pidättäydyn ottamasta vastuuta siitä että joka kohdin käsitykseni ei ole muodostunut täysin totuudelliseksi, siksi en myöskään halua kaikilta osin asioita tuoda esille.

Hildan ja Erlandin alkuvaiheet

Hilda on syntynyt 11.7.1883, ja vihitty avioliittoon Erland Antinpoika Honkaluoman kanssa 30.10.1908

Heille syntyi ensimmäinen lapsi, Aili Elisabet 10.11.1908

Perheeseen syntyi kaikenkaikkiaan 6 lasta, Ailin lisäksi Impi, Jorma, Ervi, Sylvi ja Reino

Erland lähti Amerikkaan kahden veljensä kanssa, Arvidin ja Alfredin kanssa 1909 vuoden alkupuolella, mahdollisesti maaliskuussa.

Erland tuli takaisin Suomeen arviolta v1912/-13 vaihella tarkoituksenaan hakea vaimonsa ja lapsensa Amerikkaan, mutta Hilda ei halunnut lähteä vaan kertoi Erlandille että ”mene sinä vaan mutta hän ei tule”, näin on kerrottu.

Hildan lähtöesteenä oli todennäköisesti Titanicin uppoaminen v1912 ja merkittävimpana seikkana ajatus siitä että lähtö sinne saattaisi tehdä sen ettei hän koskaan enää näkisi ”kotitaloaan” (Kalliomäkeä).

Merkittävää hänen suhtautumisessaan asiaan tällä tavalla oli tunnettu Kalliomäen sisarusten läheinen yhteenkuuluvuus, joka arvaten oli tärkein ja perimmäinen syy lähdön kieltäytymiseen. Näin on asia tullut esille suusanallisessa keskustelussa aikaisemman sukupolven kanssa.

Arvidin myöhempi vaihe on kuulopuheiden mukaan ollut että hän olisi avioitunut Ruotsista lähtöisin olevan naisen kanssa ja siirtynyt myöhemmin Ruotsiin vaimonsa kotitalolle talolliseksi. Alfred tuli takaisin Suomeen ja hankki Katkon kylästä Kamppikosken perintötilasta osuuden Koski-nimisen tilan Raiskion rajanaapurista, näin hänen nimensä muuttui Koskeksi.

Kalliomäen tyttärien yhteenkuuluvuus

Kuulopuheiden mukaan sisarusrakkaus oli ollut ilmeinen Kalliomäen tyttärien kesken, joka on ilmennyt siinä miten kiertokyläilyt heidän keskuudessaan on käyty. Kun yksi heistä lähti käymään toisen luona ja viivyttyään siellä mahdollisesti jokunen päivän niin sitten molemmat lähtivät käymään kolmannen luona ja edelleen siitä neljanteen paikkaan kunnes lähes koko sisaruskaarti oli käyty läpi. Tällä tavalla esimerkiksi Hildan nuorin poika Reino oli vieroitettu rintaruokinnasta hänen omien sanojensa mukaan noin 5-vuotiaana ja jonka hän muisti koko ikänsä keuhon miten hän on ”suren rintaa imenyt” kun ns. kotilaiseksi oli hankittu iäkkäämpi naisihminen eikä häneltä

tietenkään rintamaitoa ollut herunut sitä haluttaessa ja vaikka kuinka oli koetettu.

Itse kokemani tilanne sisarusten yhteenkuuluvuudesta sattui 50-60-luvun taitteessa, kun Peuralahden Josefina, Kotomäen Lyydia ja Korkeaharjun Lempi ”pyrähivät” taksilla Raiskioon ilman etukäteissopimusta muutamaksi päiväksi, tietenkin heidän tapaansa kuului tuoda mukanaan ”lämpimäiset” tullessaan.

Monista asioista olisi jo aikanaan 60-70v sitten pitänyt keskustella vielä Hildan kanssa hänen eläessään, hän kuoli v 1969.

Erland oli jo aikaisemmin kuollut v 1940 talvisodan päättymisen aikaan

Hilda ei paljoakaan oma-aloitteisesti menneistä asioista ainakaan minun sukupolvelleni puhunut ja edellinen sukupolvi on jo kokonaisuudessaan edesmennyt.

Hilda asui Erlandin Amerikassa oloaikana osin Kalliomäessä ja osin veljensä Alfred Kalliomaa kotona tyttärensä Ailin kanssa, Hildan isä Mikko oli kuollut 1906 ja varmasti lisäkäsiparin tarve työnteekoon oli Kalliomäessä tarpeellista

Oman ja pysyvän kodin puute Hildan kapioiden säilytyspaikka oli ollut Kalliomäessä jotka kaikki olivat tuhoutuneet Kalliomäen talon palossa

Tapahtumia jossa Erlandin paluu ja jääminen Suomeen toteutui

Erlandilla oli ollut joku pieni mökki/torppa tms jonka hän sitten oli myynyt, tai mahdollisesti osuutensa siitä veljensä Afredin välityksellä ja josta hänellä ilmeisesti oli sitten ollut vähän pääomaa oma kodin/torpan hankintaan täältä Suomesta.

On tarinaa siitä että Frans Peuralahti olisi halunut olla välikätenä tarjoten Erlandille edullista metsätilaa Isoltajoelta, mutta Erlandin ja Hildan siellä kevään rospuuttokautena käydessä tilan tie oli ollut todella kurainen ja tosi huonossa kunnossa että Erland oli tokaissut että kun ”olen sentään on ollut Amerikassa, niin ei minä tällaisen tiettömän tien päähän tule”, kauaskatsoisena valinta olisi ollut edullinen järkivalinta.

Mitä ilmeisemmin Hilda olisi halunnut tuonne Isollejoelle koska hänellä oli hyvin lämpimät välit 2-vuotta nuoremman sisarensa Josefinan (Peuralahti) kanssa

Erland ja Hilda hankkivat sitten Vilhelm ja Ida Raiskion hallinnoiman torpan huoneet Honkajoen Katkon kylästä. Torppaan Vilhelm oli anonut kiinnityksen Kamppikosken perintötilan torpaksi pöytäkirjan mukaan joka on päivätty 27.10.1896. Torpasta on useampia kauppakirjamerkintöjä yksi päiväyksellä 2.3.1915 johon liittyi myös Lammasviidan maat. Itsenäiseksi tilaksi Raiskio on erotettu 15.10.1914.

Tästä juontuu nimenmuutos Honkaluomasta Raiskioksi, joka lienee verotusteknillinen asia.

Rakennukset sijaitsi Kampin mailla, peltoalue ja metsä osuus ei liittynyt kauppaan, syy miksi, ei ole avautunut minulle. Pitkään, vielä 60-luvullakin tätä kohtaa jossa ne sijaitsivat on kutsuttu Raiskion vainioksi.

Kauppasopimukseen kuului että Vilhelmillä ja vaimollaan Idalla oli asumisoikeus seuraavaan Juhannuksen asti torpan yhdessä huoneessa.

Torppa ja maa-alue oli irtisanottu A. Kampin taholta 10/1912 ja sen siirtomääräys annettu huoneille 3.3.1913, joka on tapahtunut nykyiselle paikalle arviolta 1915-1916 tienoilla.

Erland ja Hilda hankkivat myös naapurista Alfred Koskelta lisää maaosuutta, joka alkuperältään kuului myös Kamppikosken perintötilaan, ja lisäksi Honkaluomalta Luhtanevan eli Uudenluhdan maa-alueen

Nämä kaupanteot ovat tapahtuneet Impi-tyttären syntymän aikaan v1915 jolloin Erland ja Hilda ovat asuneet Yli-Honkaluomalla ja ilmeisesti samoihin aikoihin Raiskion huoneita on siirretty nykyiselle paikalleen noin 200m Itään päin lähelle Kosken rajaa.

Vaativuudesta selvitystarinoista löytyisi paljonkin kerrottavaa, mutta haluan seuraavillekin selvittäjille ja kertojille jättää ”tilaa”.

Kuitenkin aikani omakohtaiset kokemukset ja kaipaus niihin kesiin joita olen viettänyt koululomien aikaan 50-60-luvulla Honkajoella ovat tallentuneet pysyviksi muistoiksi mieleni sopukoihin.

Oman identiteetin, sukuhaaran jäsenten tiedoksi ja kiinnostuksen kohteeksi olen halunnut lyhyesti tuoda esille asioita jotka varmasti ovat tällä hetkellä monelle epätietoista historiaa.

Toivon mukaan menneiden sukupolvien tekemät ratkaisut ja vakaumukset eivät jäisi unohduksiin vaan antaisi meille kaikille ja jokaisen elämälle tarkoituksen.

Haluan tämän lyhyen yhteenvedon päättää Veikko Lavin laulun sanoin: ”Jokainen ihminen on laulun arvoinen, jokaisen elämä on tärkeä....”, sisukkaan Hilda-mamman lempeän ja vaatimattoman olemuksen muistoksi.

Jarmo Raiskio

Raiskion sukuhaaran kuuluva ja Hilda Raiskion pojan poika